

การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษานครพนม*

THE DEVELOPMENT OF THAI LEARNING MANAGEMENT PROGRAM FOR
TEACHERS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE NAKHON PHANOM

ภูวกร วรศักดิ์สิริ¹, พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ²

Bhuvakorn Varangsira¹, Pacharawit Chansirisira²

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2}

Faculty of Education, Mahasarakham University^{1,2}

Email : Korn.bhuva@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการ
จำเป็นของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
นครพนม 2) พัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
นครพนม โดยใช้วิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน
สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำนวน 118 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการ
วิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปัจจุบัน และสภาพที่
พึงประสงค์ เท่ากับ 0.933 และ 0.996 ตามลำดับ ระยะที่ 2 พัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้
ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่
ผู้ทรงคุณวุฒิโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความ
เหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย
สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และระดับ
มากที่สุด ตามลำดับ และเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การฝึกการคิดวิเคราะห์
อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน การมี
สื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน และ

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามลำดับ 2. โปรแกรมการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) จุดประสงค์ 3) เป้าหมาย 4) เนื้อหากิจกรรม 5) วิธีการดำเนินการพัฒนา และ 6) การประเมินผล โดยมีเนื้อหา 5 Module ได้แก่ Module 1 การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณ์ญาณ Module 2 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน Module 3 การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม Module 4 การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน และ Module 5 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และใช้วิธีการพัฒนาแบบ 70-20-10 ซึ่งผลการประเมินโปรแกรมโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาโปรแกรม; การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย; ครู

ABSTRACT

This research aims to; 1) study current conditions, desirable conditions, and the needs to Thai Learning Management for Teachers under the Secondary Educational Service Area Office Nakhon Phanom 2) to develop the program to Thai Learning Management for Teachers under the Secondary Educational Service Area Office Nakhon Phanom. The research method was divided into 2 phases: Phase 1 was to study the current conditions, desirable conditions, and the needs to Thai Learning Management. The samples were 118 Thai teachers under the Secondary Educational Service Area Office Nakhon Phanom selected through the stratified random sampling. The research instrument was scaling questionnaire. The reliability current conditions and desirable conditions of the questionnaire is .933 and .996. Phase 2 was to develop a program to Thai Learning Management for Teachers under the Secondary Educational Service Area Office Nakhon Phanom. And evaluating the program by experts selected through the purposive sampling technique. The research instruments were interview form and evaluation form on appropriateness and possibility of the Programs to Thai Learning Management for Teachers. Data were analyzed by using mean, standard deviation and modified priority index.

The results showed that; 1. The current state and desirable state of Thai Learning Management for Teachers under the Secondary Educational Service Area Office Nakhon Phanom in overall was rated at a high level and a highest level respectively. And the needs assessment to the development of Thai Learning Management for Teachers which ordered of the needs assessment from more to less were practicing rational and critical

เห็นได้ว่ากระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีพัฒนาการอ่านและการเขียนในระดับนโยบายมาอย่างต่อเนื่องทุกปี

สภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านการเขียนภาษาไทยในปัจจุบันของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม มีการดำเนินโครงการและกิจกรรมสนองนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระทรวงศึกษาธิการอย่างต่อเนื่อง มีกิจกรรมส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาไทยในระดับเขตพื้นที่การศึกษา มีการดำเนินการจัดสอบเพื่อวัดความรู้ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 โดยจัดสอบให้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกคนที่มีความสมัครใจสอบ ในรายวิชาภาษาไทยมีผลการทดสอบได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 52.38 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับประเทศ เมื่อพิจารณาเป็นรายวิชา พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับเขตพื้นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศในทุกวิชา ในปีการศึกษา 2563 มีการประเมินความสามารถด้านการอ่านการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ผลการประเมินพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับ “ดี” แต่ยังมีนักเรียนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับ “ปรับปรุง” ตามลำดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 คิดเป็นร้อยละ ดังนี้ ร้อยละ 1.13, ร้อยละ 5.50, ร้อยละ 5.24, ร้อยละ 3.27, ร้อยละ 3.16, และร้อยละ 3.02 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม, 2564) จะเห็นได้ว่าจากผลการประเมินการทดสอบระดับชาติของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนมยังอยู่ระดับที่ต้องพัฒนา และนักเรียนบางส่วนมีปัญหาด้านการอ่าน และการเขียน ผู้วิจัยเห็นว่า แม้จะเป็นส่วนน้อยแต่ก็ไม่สามารถละทิ้งได้

การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดการประสิทธิภาพด้านการจัดการเรียนรู้เนื่องจากโปรแกรมมีองค์ประกอบที่ชัดเจน ซึ่งประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการพัฒนา การประเมินผล โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนามาใช้ทางการศึกษา เพื่อสร้างนวัตกรรมที่สามารถเผยแพร่และนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น (ศิริชัย กาญจนวสี, 2559) จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะศึกษาการพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม เพื่อให้ได้โปรแกรมสำหรับพัฒนาครูภาษาไทยให้มีทักษะ กระบวนการ และเข้าใจเทคนิควิธีที่เหมาะสม อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงแนวคิดและทัศนคติใหม่ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย โดยมุ่งเน้นการพัฒนาการอ่านการเขียนของผู้เรียนให้สามารถอ่านออกเขียนคล่องมีพื้นฐานในการเรียนรู้ที่มั่นคง สามารถต่อยอดไปสู่การเรียนรู้ในรายวิชาอื่นหรือศาสตร์อื่นได้ ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและมีทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีความสุข

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

2.2 เพื่อพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการอ่านการเขียนภาษาไทยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม เพื่อเป็นข้อมูลและใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารและครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยต่อไป

3.2 ได้โปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม เพื่อเป็นโปรแกรมสำหรับผู้บริหารใช้ในการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ใช้วิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษา สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำนวน 118 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ เท่ากับ 0.933 และ 0.996 ตามลำดับ ระยะที่ 2 พัฒนาโปรแกรมด้าน การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบ ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

5. ผลการวิจัย

5.1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทย สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนมโดยรวมและรายด้าน

การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับครู	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน	3.62	1.58	มาก	4.82	0.40	มากที่สุด
2. การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณ	3.48	1.65	ปานกลาง	4.84	0.39	มากที่สุด
3. การมีสื่อการเรียนรู้ และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม	3.57	1.51	มาก	4.83	0.38	มากที่สุด
4. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน	3.54	1.41	มาก	4.84	0.38	มากที่สุด
5. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.76	1.32	มาก	4.86	0.36	มากที่สุด
โดยรวม	3.59	1.49	มาก	4.84	0.38	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม พบว่า

1) สภาพปัจจุบันด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.59) และพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนมากอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X}$ = 3.76) การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ($\bar{X}$ = 3.62) การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X}$ = 3.57) การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน ($\bar{X}$ = 3.54) และการฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณ ($\bar{X}$ = 3.48)

2) สภาพที่พึงประสงค์ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.84) และพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับได้ดังนี้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X}$ = 4.86) การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณ ($\bar{X}$ = 4.84) การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน ($\bar{X}$ = 4.84) การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.83) และการฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ($\bar{X}$ = 4.82)

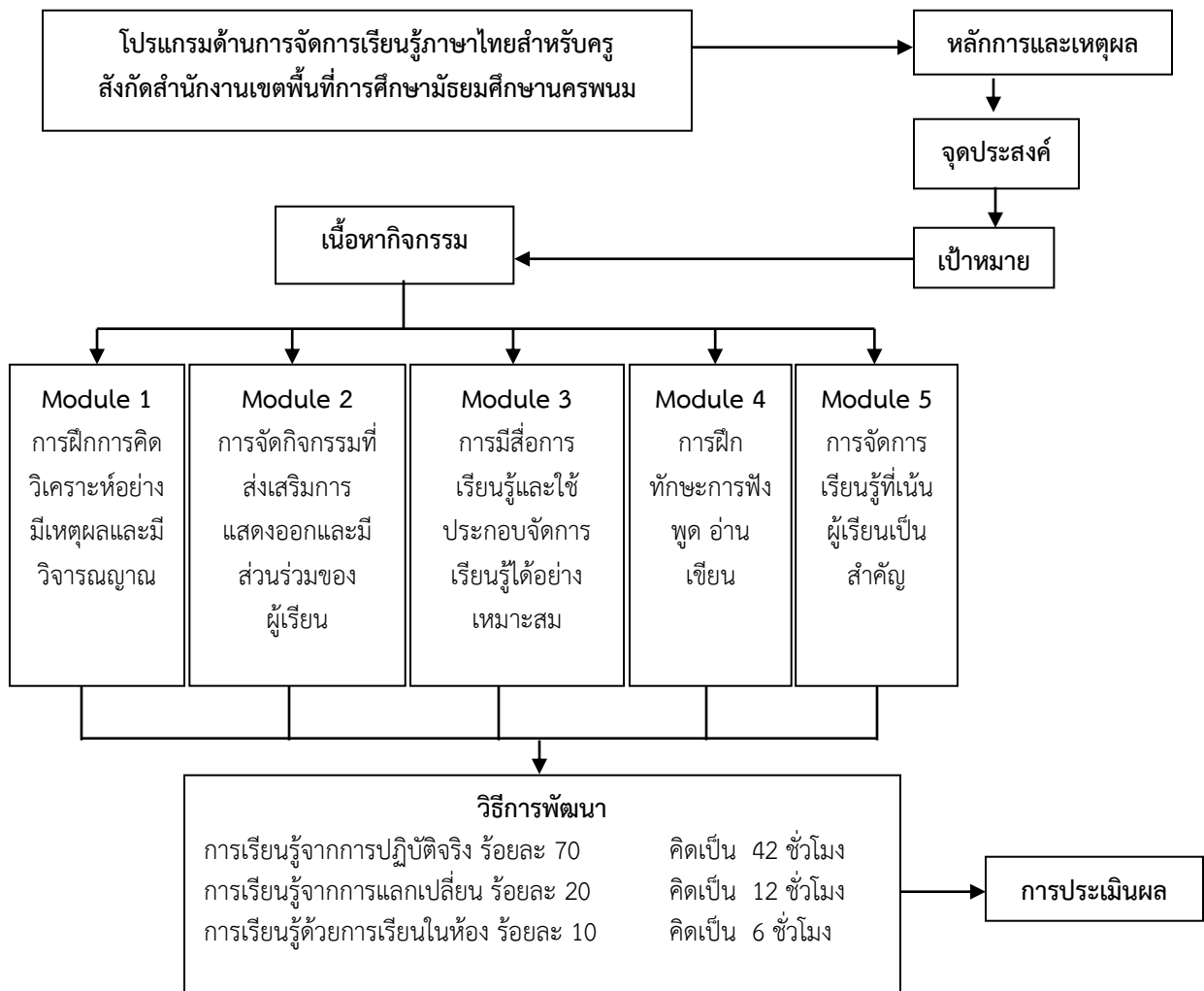
ตารางที่ 2 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

องค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย	D	I	PNI_{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน	3.62	4.82	0.330	4

2. การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณ์ญาณ	3.48	4.84	0.391	1
3. การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม	3.57	4.83	0.353	3
4. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน	3.54	4.84	0.365	2
5. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.76	4.86	0.294	5

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณ์ญาณ (PNI = 0.391) ลำดับที่ 2 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน (PNI = 0.365) ลำดับที่ 3 การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม (PNI = 0.353) ลำดับที่ 4 การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน (PNI = 0.330) ลำดับที่ 5 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (PNI = 0.294)

5.2 การพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม รายละเอียดดังแผนภาพ

จากแผนภาพองค์ประกอบสำคัญของโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) จุดประสงค์ 3) เป้าหมาย 4) เนื้อหา กิจกรรม 5) วิธีการดำเนินการพัฒนา และ 6) การประเมินผล โดยมีเนื้อหา 5 Module ได้แก่ Module 1 การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณ Module 2 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน Module 3 การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม Module 4 การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน และ Module 5 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เพื่อด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.82) และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.73)

6. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเพื่อการพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

6.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม สามารถสรุปการวิเคราะห์แต่ละด้านเป็นรายข้อตามลำดับความต้องการจำเป็นได้ดังนี้

6.1.1 ด้านการฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณ การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผลปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า การฝึกให้ผู้เรียนได้เขียนเรื่องราวและเขียนบรรยายอย่างสร้างสรรค์นั้น เป็นวิธีที่จะช่วยให้ฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณญาณได้ เพราะการเขียนเรื่องได้ต้องใช้ความคิดและประสบการณ์ไตร่ตรอง และพิจารณาการใช้คำในการร้อยเรียงถ้อยความให้เหมาะสม การพัฒนาการคิดวิเคราะห์ การใช้เหตุผล และการใช้วิจารณญาณจึงมีความสำคัญที่จะจัดการเรียนรู้ไปพร้อมกับการฝึกเขียน โดยครูผู้สอนต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ที่หลากหลายและประยุกต์ใช้ได้ สถานการณ์จริงซึ่งสอดคล้องกับ สรุ้มภา เพ็ชรกองกุล (2560) ได้ศึกษากระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ ของครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าครูผู้สอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีปัญหาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับมาก และสรุปผลจากการดำเนินการวิจัยกระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ของครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่า กระบวนการพัฒนาสมรรถนะการ

จัดการเรียนรู้ด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ของครูผู้สอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ช่วยให้ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สูงขึ้น และส่งผลต่อความสามารถการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนสูงตามไปด้วย

6.1.2 ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกและมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผลปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า กิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนก็จริง แต่กิจกรรมนอกห้องเรียนที่ครูหรือโรงเรียนจัดให้เป็นการส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนนั้นก็สำคัญไม่น้อยไปกว่ากันเพราะจะทำให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นมากขึ้น ในปัจจุบันการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก หรือ Active Learning เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่แพร่หลายและเป็นที่ยอมรับ แต่บางกรณีการให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองโดยครูไม่ได้ให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดมักถูกอ้างว่าเป็น Active Learning นั้นเป็นเรื่องเข้าใจผิดเพราะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกครูต้องคอยให้คำแนะนำด้วยเสมอ ดังที่ ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2553) อธิบายไว้ว่า “ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง” ดังนั้นครูผู้สอนจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่เข้าใจลักษณะของกิจกรรมอย่างถ่องแท้ และสร้างโอกาสให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกันในโรงเรียน สร้างสรรค์กิจกรรมเสริมทักษะทางภาษาที่นักเรียนจะได้ประสบการณ์ที่หลากหลายด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุขและเกิดทักษะต่าง ๆ ตามมา

6.1.3 ด้านการมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การมีสื่อการเรียนรู้และใช้ประกอบจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผลปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า ปัจจุบันสื่อด้านเทคโนโลยีเป็นสิ่งที่เข้าถึงง่ายครูและนักเรียนสามารถหาความรู้และใช้ความรู้จากอินเทอร์เน็ตและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีได้อย่างง่ายดาย แม้ว่าข้อมูลบางอย่างครูต้องแนะนำและกลั่นกรองให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด และจากสื่อที่มีอยู่อย่างหลากหลายจึงทำให้ครูสามารถค้นคว้าและหาเทคนิคในการสอนด้วยตนเองอย่างหลากหลายในข้อนี้จึงอาจทำให้มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในขณะเดียวกันเพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้และทักษะอย่างรอบด้าน โรงเรียนจึงควรมีแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาการอ่านการเขียน เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ของครูและการเรียนรู้ของผู้เรียนได้สะดวกขึ้นสอดคล้องกับสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2529) ทรงศึกษารวบรวมปัญหาเกี่ยวกับการจัดการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไว้ข้อหนึ่งว่า “ควรจัดทำห้องปฏิบัติการทางภาษา และห้องสมุดภาษาไทย” เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ วรนิษฐา เลขนอก (2560) ได้ศึกษาโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 พบว่า สภาพปัจจุบันการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผล

ผู้เรียนตามสภาพจริง รองลงมาคือด้านการใช้รูปแบบและเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลาย และด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม

6.1.4 ด้านการฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การฝึกทักษะการฟัง พูด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผลปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า การฝึกทักษะทางภาษา ทั้งการฟัง ดู พูด อ่าน และเขียน อย่างบูรณาการและเกิดทักษะสัมพันธ์เป็นพื้นฐานการเรียนภาษาไทยที่ครูต้องใส่ใจ ทั้งยังถูกกำหนดในมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงทำให้มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในขณะที่กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยรู้เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาจึงมีส่วนน้อยที่ยังมีการฝึกการอ่านแจกลูกสะกดคำให้กับผู้เรียน ซึ่งเป็นวิธีการฝึกอ่านของการเรียนภาษาไทยขั้นต้น เป็นพื้นฐานในระดับประถมศึกษา พบได้น้อยในระดับมัธยมศึกษากรณีนี้ผู้เรียนมีปัญหาด้านการอ่านและการเขียนเท่านั้น จึงทำให้ข้อนี้ได้ค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์น้อยที่สุด ซึ่งต่างจากผลการศึกษาที่กลุ่มตัวอย่างเป็นระดับประถมศึกษา เช่นการศึกษาของ ทิพธรร สิริเม (2564) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้มีแนวทางการดำเนินงานประกอบด้วย การจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ 4 องค์ประกอบ 18 แนวทาง ได้แก่ การแจกลูกสะกดคำ การอ่านเขียนคำ กลุ่มคำ และข้อความที่ผูกไว้เป็นเรื่อง การคัดลายมือ และเขียนตามคำบอก

6.1.5 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผลปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า การเรียนรู้ในปัจจุบันผู้เรียนต้อง ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง จากการปฏิบัติจริง ได้คิดและปฏิบัติด้วยตนเอง ดังที่ ทิศนา ขัมมณี (2551) อธิบายว่าเป็นการจัดสภาพการณ์ของการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมอย่างเต็มตัวทั้งทางกาย สติปัญญาอารมณ์และสังคม ในกิจกรรมหรือกระบวนการเรียนรู้โดยผู้เรียนมีบทบาทมากกว่าผู้สอน

6.2 โปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครพนม มีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เพื่อจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.82 และ 4.73 ตามลำดับ ซึ่งผลปรากฏเช่นนี้อาจอธิบายได้ว่าเป็นเพราะการศึกษาแนวคิดหลักการเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรม และเนื้อหากิจกรรมทั้ง 5 Module มีความเหมาะสม ผ่านการศึกษาและวิเคราะห์จากแนวคิดของนักวิชาการ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งผู้วิจัยได้กำหนดเวลาตามกรอบการพัฒนาบุคลากร 70 : 20 : 10 คือการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ร้อยละ 70 การเรียนรู้จากการแลกเปลี่ยน ร้อยละ 20 การเรียนรู้ด้วยการเรียนในห้องหรือตามหลักสูตร ร้อยละ 10 ซึ่งเป็นหลักการของ

กรอบการพัฒนาบุคลากรที่ได้รับยอมรับอย่างกว้างขวางของ McCall, Eichinger และ Lombardo (1996) จึงทำให้มีกรอบเวลาการพัฒนาครูที่เหมาะสม ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ สรลพร รัตน์รอบ (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ได้โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบจำนวน 6 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3) โครงสร้างของโปรแกรม 4) รูปแบบและวิธีการพัฒนา 5) เทคนิคและเครื่องมือ 6) การวัดและประเมินผล ผลการศึกษาพบว่ามีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่ละแห่งควรมีการกำหนดนโยบายการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย โดยกำหนดเป็นโปรแกรมหรือหลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

7.2.1 จากผลการวิจัยพบว่าครูภาษาไทยมีความจำเป็นที่จะได้รับพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้บริหารจึงควรศึกษารายละเอียดและวางแผนการพัฒนาให้ชัดเจนก่อนนำโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนมไปปฏิบัติจึงจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

7.3.1 ควรศึกษาการพัฒนาโปรแกรมด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในสังกัดอื่น ๆ หรือวิชาอื่นเพื่อตรวจสอบความสำคัญของโปรแกรมการวิจัยว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานะและบริบทใกล้เคียงกัน

7.3.2 ควรจะใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อเพิ่มเติม เพื่อการศึกษาในเชิงลึก เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เป็นต้น โดยนำเอาผลการวิจัยนี้ เป็นข้อมูลและแนวทางเพื่อนำผลการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพไปใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้

8. บรรณานุกรม

- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2553). *Active Learning*. เชียงใหม่ : คณะเภสัชศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทิพาธร ศิริเม. (2564). *แนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิตินา แคมมณี. (2551). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วรนิษฐา เลขนอก. (2560). **การพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2559). **ทฤษฎีการประเมิน.** พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันภาษาไทย. (2557). **การพัฒนาทักษะการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. (2529). **การพัฒนาวัตกรรมการเสริมทักษะการเรียนการสอนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.** วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สร้อยพร ถนัทรอบ. (2564). **การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม. (2564). **แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2565.** นครพนม : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม.
- สุรัสมิภา เพ็ชรกอกกุล. (2560). **กระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่าน คติวิเคราะห์ ของครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.** วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Lombardo, Michael M. and Eichinger, Robert W. (1996). **The Career Architect Development Planner.** Minneapolis : Lominger.